Rok 1914.

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część LXIII. — Wydana i rozesłana dnia 11. lipca 1914.

144.

Rozporządzenie Ministra wyznań i oświaty z dnia 23. czerwca 1914,

dotyczące ulg dla uczniów szkół wyższych, odbywających czynną służbę jako jednoroczni ochotnicy lub jako dwuroczni ochotnicy marynarki wojennej.

Według § 21., punkt 10. ustawy o służbie wojskowej z dnia 5. lipca 1912, Dz. u. p. Nr. 128, jest czas służby czynnej ochotników jednorocznych przeznaczony wyłącznie na wykształcenie wojskowe. Zapisanie się do szkoły wyższej i odbywanie równocześnie służby czynnej nie jest tedy dozwolone.

Celem poczynienia uczniom, obowiązanym do służby wojskowej, także na przyszłość pewnych ułatwień w takim zakresie, jaki da się pogodzić z ogólnemi zasadami porządków naukowych i z ostatecznym celem równomiernego wykształcenia uczniów, wydaję na zasadzie Najwyższego upoważnienia z dnia 21. maja 1914, zmieniając rozporządzenia ministeryalne z dnia 12. kwietnia i 1. sierpnia 1889, Dz. u. p. Nr. 46 i 124, tudzież reskrypt ministeryalny z dnia 2. października 1889, Dz. u. p. Nr. 158, następujące postanowienia:

I. O imatrykulacyi.

§ 1.

Postanowienie § 6., lit. *c*, powszechnego porządku nauk dla uniwersytetów z dnia 1. października 1850, Dz. u. p. Nr. 370, według którego imatrykulacya na pewnym wydziale dopóty jest ważna, dopóki w naukach ucznia na tym wydziale nie nastąpi przerwa dłużej niż jedno półrocze trwająca, rozszerza się dla ochotników jednorocznych, odbywających w ciągu nauk służbę czynną o tyle, że imatrykulacya nie przestanie być ważną przez cały rok służby czynnej.

Rzeczonym uczniom, imatrykulowanym ale nie zapisanym, służą w ciągu tego czasu — niezależnie od ich stosunku służbowego — wszystkie prawa i obowiązki obywateli akademickich (§ 3. powszechnego porządku naukowego), o ile warunkiem tychże praw nie jest zapisanie się na pojedyncze przedmioty. Jednakże roku służby czynnej nie należy wliczać do przepisanego okresu nauki.

§ 2.

Ażeby także tych uczniów, którzy służbę czynną w charakterze ochotników jednorocznych odbywają bezpośrednio po egzaminie dojrzałości, złożonem z dobrym skutkiem, uczynić w ciągu roku służby czynnej uczestnikami praw i obowiąz-

ków obywateli akademickich na równi z uczniami w § 1. wzmiankowanymi, wolno im będzie imatrykulować się na uniwersytecie bez zapisania się jednocześnie na pojedyncze przedmioty.

Imatrykulacya taka będzie ważna w czasie trwania jednorocznej służby czynnej.

§ 3.

Postanowienia wydane powyżej dla uczniów uniwersytetu stosowane będą w sposób analogiczny do uczniów akademii technicznych, Akademii ziemiaństwa, Akademii sztuk pięknych i Szkoły grawerów i medalierów w Wiedniu, oraz akademii sztuki w Pradze i w Krakowie.

Mianowicie uczniowie zwyczajni tych szkół wyższych, odbywający w ciągu okresu nauk służbę czynną w charakterze ochotników jednorocznych, uważani być mają w ciągu roku służby czynnej za imatrykulowanych uczniów zwyczajnych odnośnych szkół wyższych.

Nadto uczniom, którzy służbę czynną w charakterze ochotników jednorocznych odbywają w roku następującym bezpośrednio po egzaminie dojrzałości, złożonym z dobrym wynikiem, wolno będzie imatrykulować się na uczniów zwyczajnych jednej z tych szkół wyższych, bez zapisania się na pojedyncze przedmioty.

Uczniowie ci nie mają za ów rok służby czynnej płacić czesnego.

II. O stypendyach i uwalnianiu od opłaty za kollegia, od czesnego i taks egzaminacyjnych.

§ 4.

Ochotnicy jednoroczni, imatrykulowani w szkołach wyższych, używają w ciągu roku służby czynnej nadanych im stypendyów a przeznaczonych na odbywanie nauk w tychże szkołach wyższych.

Przypadające kwoty stypendyum wypłacane będą za kwitami, potwierdzonymi najprzód przez władzę wojskową, której stypendysta podlega a następnie przez właściwą władzę akademicką w sposób dotychczas przepisany.

§ 5.

Odbywanie jednorocznej służby czynnej nie stoi na przeszkodzie nadawaniu stypendyów imatrykulowanym uczniom zwyczajnym szkół wyższych.

§ 6.

Stypendystom, którzy służbę czynną w charakterze ochotników jednorocznych odbywają dopiero po ukończeniu nauk, zachowuje się pod warunkami dotychczas przepisanymi prawo do kwoty rocznej stypendyum w razie złożenia egzaminów ścisłych a względnie egzaminu na nauczycieli szkół średnich. Terminy do tego ustanowione liczyć należy od czasu, w którym skończy się ich służba czynna.

§ 7.

Postanowienia §§ 4.—6. stosowane być mają tylko o tyle, o ile im nie sprzeciwiają się szczególne postanowienia fundacyjne.

§ 8.

Zresztą przepisy tyczące się nadawania, dalszego pobierania i odbierania stypendyów zatrzymują moc swoją także dla ochotników jednorocznych z tem zastrzeżeniem, że co do tych dowodów pobierania nauki, które otrzymuje się na podstawie rzeczywistego oddawania się naukom (świadectwa z egzaminów i z kollokwiów itd.) brać należy na uwagę nie czas, w ciągu którego stypendysta lub ubiegający się o stypendyum odbywał służbę czynną, lecz peryod, który służbę czynną bezpośrednio poprzedził.

§ 9.

Co się tyczy uwalniania od opłat za kollegia a względnie od czesnego i od taks egzaminacyjnych, stosowane być mają pod względem wymaganych dowodów pobierania nauki postanowienia § 8.

III. O egzaminach, a mianowicie:

A. Egzamina państwowe teoretyczne na wydziałach umiejętności prawnych i politycznych.

§ 10.

Kandydatom egzaminu państwowego prawno-historycznego, którzy rozpoczynają w październiku służbę czynną w charakterze ochotników jednorocznych i mają odbyć ją nie w tem mieście, w którym znajduje się ich uniwersytet, jeżeli okoliczność tę udowodnią należycie, wyznaczyć należy na ich prośbę termin do egzaminu nie w październiku lecz między 20. a 28. września.

Zresztą o przypuszczenie do tego egzaminu prosić należy w taki sam sposób jak wtedy, gdy chodzi o termin październikowy.

§ 11.

Przy wyznaczaniu dnia egzaminu tym kandydatom, którzy egzamin państwowy prawno historyczny zamierzają zdawać w ciągu swojej służby czynnej, należy o ile możności uwzględniać w granicach zwyczajnych terminów egzaminu ich stosunek

służbowy w wojsku, jakoteż ich życzenia, tymże stosunkiem uzasadnione.

Do takich względów mają jednak prawo tylko ci kandydaci, którzy już w zgłoszeniu się do egzaminu udowodnili należycie, że są ochotnikami jednorocznymi, a względnie, że mają niebawem wstąpić do służby.

Dziekan winien sporządzić osobny wykaz tych kandydatów i udzielić go w krótkiej drodze prezesowi komisyi egzaminacyjnej.

§ 12.

Uczniów, którzy rozpoczynają służbę czynną w charakterze ochotników jednorocznych po ukończeniu nauk w najbliższym październiku, przypuszczać należy do egzaminu państwowego sądowego lub politycznego między 20. a 28. września.

B. Pierwsze rygorozum na wydziałach medycznych.

§ 13.

Uczniom medycyny, którzy mają odbyć od dnia 1. lipca trzymiesięczną służbę przed frontem w charakterze „jednorocznych ochotników-medyków“, należy wydawać potwierdzenie frekwencyi za odnośne półrocze letnie już w ostatnich 8. dniach miesiąca czerwca i wyznaczać im do składania przy końcu tego półrocza letniego kollokwiów z I. rygorozum odpowiednie wcześniejsze terminy, a mianowicie w miesiącu czerwcu.

C. Egzamina na nauczycieli szkół średnich.

§ 14.

Kandydaci na nauczycieli, którzy odbyli czynną służbę w charakterze jednorocznych ochotników, mogą już na początku siódmego półrocza studyów uniwersyteckich, przepisanych w artykule III. rozporządzenia ministeryalnego z dnia 15. czerwca 1911, Dz. u. p. Nr. 117, w sprawie uzyskiwania kwalifikacyi nauczycielskiej dla szkół średnich (wraz z liceami żeńskiemi), prosić o doręczenie tematu do wypracowania domowego, jeżeli w innym względzie uczynili zadość wymogom tego rozporządzenia ministeryalnego co do przypuszczenia do egzaminu nauczycielskiego w szkołach średnich.

Jednakże do egzaminu klauzurowego i ustnego przypuszczać należy także i takich kandydatów nauczycielskich dopiero po ukończeniu studyów, przepisanych powyższem rozporządzeniem ministeryalnem.

D. Egzamina postępu (kollokwia) i egzamina państwowe w akademiach technicznych i akademii ziemiaństwa.

§ 15.

Z imatrykulowanymi uczniami zwyczajnymi akademii technicznych i akademii ziemiaństwa, którzy bezpośrednio po dopełnieniu obowiązku służby czynnej w charakterze ochotników jednorocznych odbywają dalej nauki prawidłowo, postępować się będzie pod względem przypuszczania ich do dodatkowych egzaminów postępu (kollokwiów) i do egzaminów państwowych, jak gdyby w ich naukach wcale nie zaszła przerwa.

§ 16.

Tych uczniów akademii technicznych, którzy bezpośrednio po odbyciu służby czynnej chcą zdawać I. egzamin państwowy, przypuścić ma do tego egzaminu przewodniczący I. komisyi egzaminów państwowych w terminie październikowym, o ile zgłosili się w tym celu w czasie od dnia 1. aż do 8. października.

§ 17.

Gdy ochotnicy jednoroczni odbywszy służbę czynną, proszą o przypuszczenie do II. egzaminu państwowego w jednej z akademii technicznych, a warunkiem przychylenia się do tej prośby jest uzyskanie dyspensy co do odstępu między I. a II. egzaminem państwowym, winien przewodniczący komisyi egzaminacyjnej przedłożyć prośby te z stosownym wnioskiem w każdym z osobna przypadku Ministerstwu wyznań i oświaty do rozstrzygnięcia.

§ 18.

Uczniów akademii ziemiaństwa, którzy bezpośrednio po odbyciu swej służby czynnej chcą składać jeden z trzech egzaminów państwowych, przypuści do tego egzaminu przewodniczący odnośnej komisyi egzaminów państwowych, jeżeli zgłoszą się w tym celu w czasie od 1. do 8. października.

§ 19.

Postanowienia niniejszego rozporządzenia będą miały analogiczne zastosowanie do tych zwyczajnych słuchaczy akademii technicznych, którzy według § 28., punkt 1 *a*, ustawy o służbie wojskowej odbywają ochotniczą dwuletnią służbę czynną w marynarce wojennej.

§ 20.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi zaraz w życie.

Hussarek wlr.

145.

Rozporządzenie Ministra wyznań i oświaty z dnia 23. czerwca 1914,

dotyczące dowodów odbycia czynnej służby wojskowej, których dostarczyć mają uczniowie szkół wyższych ze względu na § 21. ustawy o służbie wojskowej z dnia 5. lipca 1912, Dz. u. p. Nr. 128.

Z uwagi na zawarte w § 21. ustawy o służbie wojskowej z dnia 5. lipca 1912, Dz. u. p. Nr. 128, postanowienia ogólne o jednorocznej służbie czynnej w wojsku wspólnem i w obronie krajowej, zarządzam w sprawie dowodów, których dostarczyć mają uczniowie szkół wyższych co do swego wojskowego stosunku służbowego, co następuje:

§ 1.

Według § 21., punkt 10. ustawy o służbie wojskowej z dnia 5. lipca 1912, Dz. u. p. Nr. 128, jest czas służby czynnej ochotników jednorocznych przeznaczony wyłącznie na wykształcenie wojskowe. Władze akademickie nie będą tedy w ogóle zezwalały ochotnikom jednorocznym na inskrypcyę, zaś inskrypcya z obejściem tego przepisu uzyskana winna być, bez względu na wytoczone postępowanie dyscyplinarne, uznana za nieważną, wskutek czego odnośnego półrocza w przepisany czas trwania studyów wliczać nie wolno. Gdyby wszakże takie wliczenie przecież nastąpiło przy sposobności przypuszczenia do egzaminu, natenczas należy rezultat egzaminu uznać za nieważny i ściągnąć wystawione świadectwo.

§ 2.

Każdy uczeń szkoły wyższej, domagający się wydania absolutoryum (świadectwa odejścia) lub żądający, by w myśl istniejących przepisów przed uzyskaniem absolutoryum (świadectwa odejścia) przypuszczony był do zdawania czy teoretycznego egzaminu państwowego na wydziale prawa i administracyi, czy rygorozów, czy egzaminu nauczycielskiego dla szkół średnich, czy też kollokwium, egzaminu państwowego lub dyplomowego bądź w akademii technicznej, bądź w akademii ziemiaństwa, winien udowodnić, że przepisany czas nauki ukończył bez komulacyi studyów w szkole wyższej z czynną służbą wojskową.

Przeto obowiązany będzie udowodnić, albo

1. poświadczeniem w myśl § 3. *a* tego rozporządzenia, że nie należy ani do związku wojska wspólnego (marynarki wojennej) ani do obrony krajowej, albo

2. paszportem wojskowym lub poświadczeniem w myśl § 3. *b*, że czynnej służby w charakterze ochotnika jednorocznego jeszcze nie rozpoczął, albo

3. poświadczeniem w myśl § 3. *c* i *d*, że odbył czynną służbę w charakterze ochotnika jednorocznego w czasie, nie objętym w wykazanym okresie studyów, albo

4. poświadczeniem w myśl § 3. *e*, że jako wzięty do wojska nie w charakterze jednorocznego ochotnika, w okresie, w którym był imatrykulowany w szkole wyższej, a o którego policzalność się rozchodzi, albo nie pozostawał wcale w służbie wojskowej, albo był w takiej tylko służbie wojskowej, która nie wyklucza policzenia odnośnego okresu studyów.

Poświadczeniami wyżej pod 1. i 2. wspomnianemi dostarczyć można przepisanego dowodu tylko wówczas, jeżeli uwzględniając czas ich wystawienia nie może ulegać wątpliwości, że czynna służba wojskowa w międzyczasie albo wcale rozpoczętą być nie mogła, albo mogła być rozpoczętą dopiero w takiej chwili, w której zachodziły już warunki wydania absolutoryum (świadectwa odejścia) lub przypuszczenia do egzaminu.

§ 3.

W celu wykonania tych zarządzeń wydawane będą uczniom, domagającym się imatrykulacyi w szkole wyższej, albo już imatrykulowanym, stosownie do postanowień § 102. pierwszej części przepisów o służbie wojskowej następujące poświadczenia:

a) Uczniom domagającym się imatrykulacyi w szkole wyższej, albo już imatrykulowanym, którzy nie należą ani do związku wojska wspólnego (marynarki wojennej) ani do obrony krajowej, wyda właściwa polityczna władza powiatowa na ich żądanie co do tej okoliczności poświadczenie, w którem także nadmienić należy, czy uczniowie ci uczynili za rok bieżący zadość swemu obowiązkowi stawienia się do poboru.

Poświadczenie takie zatrzymuje ważność i dla przyszłych wypadków, jeśli na niem niezmienione trwanie tego stosunku ponownie potwierdzone zostanie.

b) Ochotnikom jednorocznym jeszcze niewcielonym, domagającym się imatrykulacyi w szkole wyższej albo już imatrykulowanym, potwierdzi na ich żądanie właściwa komenda okręgu uzupełnienia, kiedy mają rozpocząć czynną

służbę wojskową, a w danym razie do jakiego terminu zezwolono im na odroczenie rozpoczęcia tej służby.

Takim ochotnikom jednorocznym już wcielonym, którzy służby wojskowej jeszcze nie rozpoczęli, wyda powyższe potwierdzenie — jeżeliby z jakiegokolwiekbądź powodu nie byli w posiadaniu paszportu wojskowego (obrony krajowej) — ich właściwy korpus wojskowy. Każdą zmianę co do rozpoczęcia czynnej służby wojskowej uwidocznić należy w paszporcie wojskowym (obrony krajowej) jako dodatek do uwag osobistych.

c) Imatrykulowanym ochotnikom jednorocznym, pełniącym czynną służbę wojskową, jakoteż tym uczniom, posiadającym stypendyum, którzy odbywają czynną służbę wojskową dopiero po ukończeniu swych studyów, potwierdzi na ich żądanie komenda oddziału broni (części wojska, zakładu), czas rozpoczęcia i ukończenia czynnej służby wojskowej.

d) Imatrykulowanym uczniom szkoły wyższej, którzy czynną służbę już ukończyli, wyda właściwy korpus wojskowy na ich prośbę potwierdzenie, z którego powziąć można wiadomość tak co do czasu rozpoczęcia jak i ukończenia czynnej służby wojskowej.

e) Takim uczniom szkoły wyższej, którzy w poprzednich ustępach *a* do *d* nie są wymienieni, w rzeczywistości wszakże pozostają w wojskowym stosunku służbowym, wyda na ich żądanie komenda oddziału broni (części wojska, zakładu) poświadczenie co do tej okoliczności, że w czasie, do którego w celu wykazania się przed władzą naukową to poświadczenie się odnosi, nie pełnili służby wojskowej a jeżeli taką służbę pełnili, co do okoliczności, jakiego rodzaju ta służba wojskowa była i jak długo trwała.

§ 4.

Postanowienia niniejszego rozporządzenia będą miały analogiczne zastosowanie do tych zwyczajnych słuchaczy akademii technicznych, którzy według § 28., punkt 1 *a*, ustawy o służbie wojskowej odbywają ochotniczą dwuletnią służbę czynną w marynarce wojennej.

§ 5.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi zaraz w życie.

Hussarek włr.

służbę wojskową, a w danym razie do jakiego terminu zezwolono im na odroczenie rozpoczęcia tej służby.

Uczniom odnośnym jednorocznym ochotnikom, którzy zaciągnęli się, którzy nie rozpoczęli, wydać należy poświadczenie — gdyby z danego wykładu, powodu nie byli w posiadaniu potrzebnego świadectwa szkolnego — który (taki) nie wykazują, z którego wynika, kiedy zmianę... do odnośnego świadectwa, jakie wojskowi uwidocznione należy w poświadczeniu szkolnym (ustęp) ... tego punktu d) niniejszego ...

c) Inspektorowi uznanym ... jednorocznym ochotnikom ... pełnionym czynnej służbie wojskowej, którym uczniom, ... którzy odbywali ... czynnej służbie wojskowej ... do ukończenia swych studiów ... na ich żądanie terminu odbicia ... (części) wojska, zakładów, ... rozpoczęcia i ukończenia czynnej służby wojskowej.

d) Imatrykulowanym uczniom szkoły wydziałowej, którzy czynną służbę już odbywają, wydać właściwy korpus wojskowy na ich prośbę poświadczenie, z którego powinno ... także do czasu rozpoczęcia i ukończenia czynnej służby wojskowej.

b) Takim uczniom szkoły wydziałowej, którzy w poprzedniej ... szkolnym ... uczni w przeszkodzie ... nie otrzymali świadectwa ... na ich żądanie ... (części) wojska, ... że w czasie, do którego ... przed wydaniem ... poświadczenie ... szkolne z ... który ... ukończenie ... być ... tego ... ustęp.

§ 2.

Postanowienie ... rozporządzenia ... szkolnego ... w pewnych ... wydania ... według § 13, punkt 1 a), ... nowe ... ochotniczej czynnej służby wojskowej w marynarce wojennej.

§ 3.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ...

Hussarek wr.